

EXPLA-
NATIO.
Vers. 1, 2.
4.

Nihil obscuri habent hi versus quemadmodum nec reliqui. Principiò excitat ad cantandum, benedicendum: hoc est est laudandum, euangelizandum & narrandum. Deinde addit, cui cantandum sit. ter repetit illud. *Cantate Domino*; & adijcit: *Benedicite nomini eius*. Tertiò adiungit, quid sit cantandú: *Canticum nouum*, inquit. Nouæ beneficentiæ debetur canticum nouum. Ad literam fieri potest, vt Psalmus hic nouo cuidam & insigni miraculo diuinitus exhibito, sit destinatus: sicut & 1. Par. 16. coram arca Dei, à Dauide reducta, decantatus legitur: spiritu tamé & veritate respicitur à Propheeta ad regnum Christi. Ad hæc, quid sit euangelizandum (si enim reddere placuit verbum $\alpha\gamma\alpha\lambda\lambda\iota\alpha$) nempe *salus Dei*: id est, virtus & beneficentia saluandi, in populo illius copiosissimè declarata. Quartò, quanta sedulitate & perseverantia euangelizanda sit *salus Dei*: *De die*, inquit, *in diem*: hoc est, singulis diebus, sine intermissione. Quintò, quid sit narrandum: *Narrate*, inquit, *gloriam eius, & mirabilia eius*. *Gloriam eius* intelligit, ex mirabilibus illius operibus relucens magnificentiã, bonitatem, sapientiam & potentiam. Sextò, vbi sit gloria mirabilium Dei narranda: *In gentibus*, inquit, *& omnibus populis*. Non in Iudæa tantum, sed per vniuersum Orbem: *Narrate*, inquit, *gloriam & mirabilia eius*. Septimò, quoniam illi sunt, quos ad cantandum Domino, benedicendum nomini eius, euangelizandum salutem per terram inhabitatores terræ nõ illius Iudææ tantum, sed planè vniuersè per totum Orbem. Itaq; Psalmus hic planè prospicit ad futurum Christi regnum: cuius gloriam, mirabilia & salutem in spiritu Propheta præuidit, præuidendoq; magnificet, ac omnibus commendare voluit.

OBS. 1.

Cantate, benedicite, euangelizate, narrate. Notemus principiò, quem animum & spiritum, quem sensum beneficiorum Dei, quam lætitiã & erga benefactorem gratitudinem exigat his verbis Spiritus sanctus: quibus ad hoc nos excitat, vt simus cantores, laudatores, euangelistæ & narratores. Qui itipites, stupidi, saxeï, trunci, increduli & ingrati sunt in rebus Dei, nec cantatores, nec laudatores, nec euangelistæ, nec narratores esse possunt. Hoc enim hominum genus, vel beneficij Dei more pecudum vtitur, vel murmurat etiam & maledicit: quales erant Israëliti in deserto, & hac nostra tempestate multi ingrati & peruersi Christiani. Requiritur itaq; sicut dixi, sensus beneficiorum Dei, animus gratus, cor exhilaratum, & affectus cunctis magnalia Dei de prædicandi, vnde reddamur cantatores, laudatores, euangelistæ & narratores.

OBS. 2.

Deinde & hoc notemus, quòd dicit: *Cantate Domino*: item, *Benedicite nomini eius*. Ad hæc *Euangelizate salutem eius*: item, *Narrate gloriam eius in gentibus*, & c. Duo sunt diuinæ laudis genera: vnũ habet *δοξολογία* Dei, & animi erga Deum gratitudinem. Hoc innuitur verbis *cantandi & benedicendi*: quòd postremum etiam ab Euangelistis & Apostolis pro laude & gratiarum actione: idq; in descriptione cœnæ Dominicæ, sumitur. Alterum, ad proximum dirigitur, quòd hinc exprimitur verbis *euangelizandi & narrandi* Deo non euangelizamus & narramus quæ gesserit magnalia, sed proximis. Cõiuncta sunt hæc duo, coniunctimq; requiruntur à pijs omnibus vt & Deum animo grato laudent, proximis euangelizent, & de Deo narrent.

OBS. 3.

Canticum nouum. Expendamus & hoc, quòd postulat à nobis, vt nouum canticum Domino canteamus. Sicut in explanatione dixi, nouo insigni vel *κατορθώματι* vel *ἀπορρητήματι* rectè debetur nouum canticum. Et hi qui recentia & insignia mortalium facinora carmine volunt extollere, nouum se canticum mox carminis initio cantaturos dicant, quo auditores ad auscultandum excitent. Hoc sensu quæso, quis dies dabitur, quo pius nouum Deo canticum cantare nequeat? Etenim singuli dies noua Dei beneficia mortalibus adferunt, quæ merito nouo cantico celebrantur. Quod verò attinet ad regnum Christi, canticum nouum est, eucharistia illa, quæ Domino per totum Orbem sacrificatur, qua beneficentia illa recens & inaudita Orbi per Christum collata extollitur ac celebratur: cuius etiam Esaias cap. 42. meminit, dicens: *Cantate Domino canticum nouum, laus eius ab extremis terræ, vide locum ipsum.* O quam felices sunt, quibus hoc canticum perpetuò recens & nouum est.

OBS. 4.

Cantate Domino omnis terra. Ergo beneficentia Christi oblata est vniuersæ terræ. Etenim quomodo iuberetur terra aliqua Domino canticum hoc nouum cantare, quæ ab hac regni illius gratia esset exclusa? Deinde, si canticum hoc ab omni est terra: id est, terræ inhabitatoribus cantandum: quomodo hodie aduersarij veritatis offenduntur, quòd in Ecclesijs nostris plebs vniuersa, non solum docti & ministri, canticum hoc nouum Domino canunt? Sed hoc hominum genus non tam per ea offenditur quæ scelestas sunt, iniusta, & Deo odibilia, quæ præter inolitam malam consuetudinem fiunt.

OBS. 5.

Euangelizate de die in diem salutem eius. 1. Obseruemus hinc primùm, quale genus doctrinæ detur regno Christi: *Euangelizate*, inquit, *& narrate*. Non dicit, *Mandate ac præcipite*: sed, *Euangelizate, & narrate*. Est quidem etiam præceptis locus in regno Christi, verum propria, peculiaris ac conueniens amplitudini cœlestis gratiæ doctrina est Euangelium. *Euangelizare*, est bonũ nuncium narrare & prædicare, quo nõ quid facere debeas præcipitur, sed quid credendũ & grato animo complectendum sit, de prædicatur. 2. Alterũ, quid sit euangelizandũ & narrandũ. Tria ponit *saluẽ, gloriam, & mirabilia Dei*. Coniunguntur ista omniũ cõuenientissimè. Nõ simpliciter *gloriam*, nec simpliciter *mirabilia*, nec *saluẽ tantum*: sed *salutem, gloriam & mirabilia eius*. *Gloriæ & mirabilibus* coniuncta est *salus*, saluti vicissim gloria & mirabilia. Est enim *salus* illa Dei Mũdo p Christũ parta, & gloria Dei & mirabilibus operationibus Dei refertissima. Rursus, gloria & miraculosa illa virtus regni Christi, *salus* nostra sunt. Dum itaq; salutem hanc euangelizamus, gloriam, & mirabilia Dei narramus: ac rursus, cum gloriam & mirabilia Dei narramus, salutem nostram euangelizamus. Cedat ergo doctrina meritorum, quæ vt non Dei, sed humanam salutem humanis viribus partam prædicat: ita non Dei, sed hominum gloriam